

<https://he.wikipedia.org/wiki>

סרטיפיקט (מאנגלית: Immigration certificate) מילולית: אשרת הגירה), היה הכינוי שניתן לאשרת העלייה לארץ ישראל בתקופת **המנדט הבריטי**. רישיון העלייה חולק על פי מכסות שנקבעו על ידי הבריטים במשא ומתן בינם לבין ההנהלה הציונית, בהסתמך על תקנות **הספר הלבן הראשון**.

רקע היסטורי[[עריכת קוד מקור](#) | [עריכה](#)]

בעקבות טענות הערבים על פגיעה בפרנסתם כתוצאה מהמוני העולים ה**יהודים** לארץ, פרסם שר המושבות הבריטי **וינסטון צ'רצ'יל** ביולי 1922 את המסמך שכונה **הספר הלבן הראשון**. מסמך זה קבע בין היתר כי העלייה היהודית לארץ ישראל תוגבל למכסה אותה תהיה מסוגלת הארץ לקלוט מבחינה כלכלית, מבלי שהדבר יהפך לעול על כתפי תושבי הארץ הקיימים. למעשה מדיניות של רישוי עלייה החלה כבר מדצמבר 1920, כחצי שנה לאחר החלת הממשל הצבאי הבריטי בארץ ישראל, החלה בריטניה במדיניות של הגבלת עלייה יהודית באמצעות רישוי מיוחד.

לשם מימוש החלטות הספר הלבן הנפיקו שלטונות המנדט רישיון עלייה מיוחד, אשר כונה "סרטיפיקט". **הנציב העליון הרברט סמואל** הגדיר קבוצות זכאות לקבלת סרטיפיקט:

1. סרטיפיקט מסוג Capital certificate יועדו לבעלי הון שיכלו להשקיע בארץ, לא הוגבלה הגירתם של מי שענו על קריטריונים אלו. היו 4 תת-קטגוריות:

- A1 - בעלי הון שיכלו להשקיע בארץ 1,000 לירה שטרלינג לפחות. (עד סוף 1937 היה אפשר לקבל סרטיפיקט בקונסוליה הבריטית בלי להמתין לאישור שלטונות ההגירה של המנדט). מכיוון שדובר בסכום כסף גבוה שלאדם מהשורה היה קשה לגייס, נתנו לעיתים המוסדות הציוניים (**ההסתדרות הציונית** ו**הסוכנות היהודית**) הלוואות ל**יהודים** מהגולה על מנת שיעמדו בתנאי התשלום וכך יכנסו בצורה חוקית לארץ ללא ניצול המכסה הרגילה
- A2 - גברים בעלי מקצועות חופשיים, שיכלו להוכיח שברשותם הון של 500 סטרלינג לפחות
- A3 - גברים בעלי מקצוע בעלי הון של 250 לירה שטרלינג לפחות, שמחלקת ההגירה העריכה שיש להם סיכוי רב להיקלט בשוק העבודה.
- A4 - גברים שיכלו להוכיח כי הם בעלי הכנסה של 4 סטרלינג לחודש לפחות, שאינה הכנסה מעבודה ושהיו בעלי כישורי עבודה
- A5 - מי שברשותם 500 לירה שטרלינג פנויים להשקעה בשוק המקומי, בתחום שאינו מהווה תחרות בלתי הוגנת בעסקים קיימים, אישור מותנה על פי הערכת מחלקת ההגירה.

2. סרטיפיקט מסוג B – ועד למי שגוף יציב ערבות לקיומם, היו 3 תת-קטגוריות:

- B1 - יתומים, שמוסדות בארץ הבטיחו את החזקתם עד שיוכלו לפרנס את עצמם
- B2 - אנשי דת שקיומם מובטח על ידי מוסד דתי או קהילה
- B3 - סטודנטים שהתקבלו למוסדות להשכלה גבוהה, בדרך כלל עם הבטחת מלגה כלשהי

3. סרטיפיקט מסוג C - לבעלי הכשרה מקצועית חיונית שקיבלו סרטיפיקט מסוג [שדיול](#)

4. סרטיפיקט מסוג D – נועד לעולים התלויים בתושבי קבע (זכאי [איחוד משפחות](#), למשל) או בעולים מאחת מן הקטגוריות A,B,C. מספר העולים לא הוגבל אבל הקולט היה חייב להוכיח יכולת לפרנס את העולה שלא יפול למעמסה על הציבור.

על מנת לנצל ככל האפשר את מיכסת הסרטיפיקטים המצומצמת, רווחה תופעה של [נישואים פיקטיביים](#) בין רווקים לרווקות, מכיוון שסרטיפיקט אחד שימש גם לעליית זוג. תופעה נוספת הייתה נישואים פיקטיביים של בנות חו"ל לילידי הארץ שיצאו למטרה זו לחוץ לארץ. למרות שהנישואים היו פיקטיביים, דרשה הרבנות מבני הזוג [גירושין](#) לחומרא לאחר העלייה.

הערה: ועדות העלייה במחנות קפריסין ומחלקת העלייה שהכינו רשימות של מעפילים שגורשו והוחזרו ארצה בחיפה ובתל-אביב נרשמו הגדרות עלייה באותיות עבריות: ב, ג .

לא ברור אם הן חופפות את ההגדרות הבריטים